

GUIA INFORMATIVA SOBRE L'ENREGISTRAMENT I EXPLOTACIÓ D'EDIFICIS I OBRES SITUADES DE MANERA PERMANENT A LA VIA PÚBLICA

<http://www.bcncatfilmcommission.com/ca/l%E2%80%99audiovisual-catalunya>

Els rodatges en la via pública poden generar conflictes amb els titulars dels edificis i obres susceptibles d'aparèixer en la filmació.

Amb la informació següent, tractem d'aclarir el marc legal que regeix el rodatge fet a la via pública.

DRETS D'IMATGE:

Els edificis i les obres no són subjectes de drets d'imatge; només les persones en són (Llei Orgànica 1/1982, de 5 de maig, de protecció civil del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge - <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1982-11196>). Això no vol dir que els edificis i les obres no rebin cap tipus de protecció legal, però en cap cas podem parlar dels drets d'imatge d'un edifici o d'una obra (no confondre amb la possibilitat que en el procés de creació i edificació/producció de l'edifici/obra s'hagin utilitzat drets d'imatge de persones).

Això no obstant, pot ser que a l'hora d'enregistrar un edifici no es pugui fer directament des de la via pública i calgui demanar permís per ocupar un altre espai des d'on rodar, o que sigui necessari accedir a l'interior de l'edifici. **Per aquesta "ocupació" o accés, així com per altres tipus de serveis o prestacions associats, els titulars de l'espai i prestadors dels serveis poden demanar el pagament d'una tarifa.**

Les imatges de l'interior d'un edifici, encara que tècnicament es puguin captar des de la via pública o des d'un tercer espai, des d'un punt de vista legal no són susceptibles de ser captades ni explotades sota les mateixes condicions que la part exterior. Per a aquest tipus d'explotacions recomanem que es demani assessorament legal específic

ABAST DEL DRET A ENREGISTRAR ELS EDIFICIS I OBRES SITUADES DE MANERA PERMANENT A LA VIA PÚBLICA:

Les obres protegides per la llei de propietat intel·lectual que es troben situades de manera permanent a la via pública poden ser reproduïdes, distribuïdes i comunicades lliurement per mitjà de pintures, dibuixos, fotografies i procediments audiovisuals (art. 35.2 del text refós de la Llei de propietat intel·lectual).

Pel que fa als edificis, la seva consideració com a obres protegides per la legislació de propietat intel·lectual no és pacífica, ja que, d'una banda, l'obra edificada no apareix expressament citada en l'enumeració de les obres protegides per la llei de propietat intel·lectual que fa l'article 10 del text refós d'aquesta llei (http://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=555968&action=fitxa) (mentre que sí que cita de manera expressa els projectes, plànols, maquetes i dissenys de l'edifici), i d'altra banda, existeix jurisprudència que considera que els edificis sí que han de rebre la consideració d'obres protegides per la llei de propietat intel·lectual quan revesteixen caràcter "original".

Cal recalcar que l'enumeració de les obres protegides que fa l'article 10 citat no és exhaustiva i, per tant, n'hi caben d'altres que no hagin estat citades.

Per tant, quan es tracta d'edificis, cal analitzar, cas per cas, si es dona el requisit d'originalitat per determinar si queden o no protegits per la Llei de propietat intel·lectual.

Si aquesta originalitat no es dona, s'ha d'entendre que l'edifici és susceptible de ser enregistrat des de l'exterior (sense intromissions a la seva part interior), i que en l'explotació d'aquestes imatges no intervenen les limitacions que pugui establir la llei de propietat intel·lectual, sens perjudici d'altres límits que s'indiquen més endavant.

Si es dona el requisit d'originalitat i es considera que per aquest fet l'edifici queda protegit per la Llei de propietat intel·lectual, automàticament li és aplicable el que estableix l'article 35 que citàvem a l'inici (l'edifici és susceptible de ser reproduït, distribuït i comunicat lliurement per mitjà de pintures, dibuixos, fotografies i procediments audiovisuals), **sempre que aquesta explotació no causi un perjudici injustificat als interessos legítims de l'autor de l'edifici o que vagi en detriment de l'explotació normal de l'obra (edifici) –art. 40 bis del text refós de la Llei de propietat intel·lectual-**. Els límits que estableix aquest article també són aplicables a les obres situades de manera permanent a la via pública.

Conseqüentment, els titulars dels edificis –originals o no- no poden impedir, a priori, que els edificis es fotografiïn o enregistren audiovisualment en la seva part exterior, tret que puguin demostrar apriorísticament que la seva explotació causarà un perjudici injustificat als interessos legítims de l'autor o anirà en detriment de l'explotació normal de l'obra. Tampoc poden impedir que les imatges captades s'explotin mitjançant la seva distribució i comunicació pública, tret que puguin demostrar que això causa a l'autor el perjudici o detriment esmentats anteriorment.

La llibertat per a fotografiar i enregistrar l'edifici en la seva part exterior s'ha d'entendre, no obstant, sens perjudici que puguin existir normes que restringeixin o gravin l'accés físic a un espai des d'on poder obtenir aquelles imatges (com ara els permisos que cal obtenir per a dur a terme enregistraments en la via pública) o lleis que preservin la intimitat de les persones i dels seus espais privats (Llei orgànica 1/1982, de 5 de maig, de protecció civil del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge http://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=555967&action=fitxa), o altres normes que, per qüestions de seguretat, impedeixin la captació de la imatge exterior d'edificis concrets.

Quant a l'explotació de les imatges ja captades, també cal tenir en compte les restriccions que es puguin derivar del fet que la imatge de l'edifici hagi estat registrada com a marca (art. 4 de la Llei 17/2001, de 7 de desembre, de marques http://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?action=fitxa&documentId=555990). Aquest registre no impedirà que es pugui captar (fotografiar/enregistrar) la imatge exterior de l'edifici, però comportarà restriccions a l'hora d'explotar les imatges captades. Aquestes restriccions estan regulades a l'article 34 de la Llei de marques (veure enllaç anterior) i consisteixen en que el titular de la marca pot prohibir que terceres persones puguin utilitzar en el tràfic econòmic, sense el seu consentiment, les imatges captades per a identificar productes o serveis idèntics o similars a aquells per als quals s'ha registrat la marca, de manera que es pugui confondre el públic respecte de la identitat d'uns i altres; o quan aquest ús indiqui que existeix una connexió entre els béns o serveis en relació amb els quals s'estan utilitzant les imatges captades i el titular de la marca, o, en general, quan aquest ús pugui implicar un aprofitament indegut o un

menyscapte del caràcter distintiu o de la notorietat o el renom de la marca registrada esmentada.

A l'hora d'explotar aquestes imatges, el fet que la imatge de l'edifici hagi estat registrada com a marca únicament prohibeix els usos que s'han indicat anteriorment, però no impedirà que, per exemple, es puguin utilitzar en el marc d'una pel·lícula o, fins i tot, d'un spot publicitari, si no es produeix aquella confusió, connexió, aprofitament indegut o menyscapte. Per tant, es recomana els professionals que analitzin a fons les restriccions de l'art. 34 de la Llei de marques abans d'explotar les imatges.

Consegüentment, **i en la mesura en què es disposi dels permisos per ocupar la via pública, quan escaiguin, i que no s'infringeixin altres normes, com ara les que afecten la intimitat personal i familiar de les persones, el titular d'un edifici o d'una obra situada permanentment a la via pública no pot prohibir que es fotografii o enregistri audiovisualment la part exterior de l'edifici o l'obra.**

AUTORITAT COMPETENT PER A CONFISCAR EL MATERIAL DE RODATGE:

En cas de conflicte, només un jutge és competent per ordenar que es confisquin, destrueixin o que no s'explotin les imatges captades (s'ha d'haver dictat aquesta ordre, encara que la seva execució correspongui a altres autoritats competents, com ara, la policia judicial, etc.). Per tant, **només el jutge està legitimat per a “segrestar” una targeta de memòria o rodet d'una càmera.**

És important recordar que l'explicació de l'apartat anterior fa referència exclusiva a la captació de la part exterior dels edificis situats a la via pública i que no és aplicable a la captació d'imatges de persones ni de l'interior dels edificis.

En tot cas, la present nota constitueix una guia orientativa per als professionals del sector audiovisual i no té caràcter normatiu. En cas de dubte o conflicte en l'explotació concreta que es vulgui realitzar d'una obra, es recomana consultar amb assessors jurídics especialitzats.